

ществото. Въ Русия напр. сичката храна изработена отъ селянетѣ не е тѣхна: частъ отъ неїж земѣтѣ помѣщицитѣ (чоконитѣ), които сѫ ги наели. Въ фабрикитѣ работницитѣ тѣй сѫщо работійтѣ не за себѣ си, но за фабрикантина. Ние казахми, освѣнъ това, че цѣната на сѣко иѣщо са опредѣля отъ двѣ обстоятелства: 1^о отъ труда и 2^о отъ тѣрсение и предлаганието. При това ние си предполагахми, че материала, отъ който са направени нѣщата, са добива даромъ; но това, както знайме, не е така: хората купувѣтъ и материала и сѣчивата. Наистина, материалитѣ и сѣчивата сѫ направени тѣй сѫщо съ труда, но на-ли и този, който ги е изработилъ не ги е добилъ даромъ и не ги е направилъ съ голи рѣцѣ, а поне що-годѣ, потрѣбно за изработванietо имъ си е набавилъ отъ другите хора и т. н. т. Има-ли тута пъкъ възможность да са присмѣтнатъ сичкитѣ дни и часове, употребени, може би, отъ цѣла стотина разни работници за направата на нѣкое нѣщо? Не; хората правїжтѣ по-просто, тѣ не оцѣняватъ нѣщата нито съ работнически дни, нито съ други нѣкои продукти, а съ пари. А какъ въ такъвъ случай ще са опредѣлява цѣната на работата? Тя ще са опредѣлява отъ похардженитѣ разноски за нейното изработка, като прибавимъ къмъ тѣхъ обикновенната печалба. За да проумѣемъ това нека земнемъ примѣръ.

Нѣкой-си наель кѫща, работници, купилъ кожи и зелъ да прави обуща. Чифта имъ му е станалъ по 20 гр. Други употребилъ своя капиталъ за да работи читъ, отъ когото 10 ар. му струвѣтъ тѣй сѫщо 20 гр. Тогава цѣната на чифть обуща ще бѫде такава, каквато и на 10 ар. читъ, защото разноските за направата имъ сѫ еднакви. И изобщо, сичкитѣ предмети, за изработванисто на които разноските сѫ еднакви, ще иматъ и еднаква цѣна при размѣната т. е. ще са даватъ единъ за другий. При еднаквитѣ разноски, чифть обуща ще бѫдатъ по скажи отъ